

Maktubu də Pol
jangəgə nare nê Epes

Comité de traduction de la Bible
en langue Soumraye

2013

Titre en français : L'Épître de Paul aux
Ephésiens

En langue : Soumraye

Genre : Texte biblique

Édition provisoire, 2013 : 300 exemplaires

© 2013 Comité de traduction de la Bible en
langue Soumraye, Tandjilé Est, Tchad

Matubu də Pol jangəgə nare nê Epes

Labiya də nê Pol duwa

1 ¹ Əndi gə Pol gə Mārī gədən gun gə Jesu Krist giyəw i gə ərəmê duwa. Nê jangəgə i nare nê nê Mārī nê dəbə gwale day duwê jang nê dam managə ciri də geche də Epeslê. ² Kal Mārī gə i abrandə me Aba ciri gə Jesu Krist me piynê bədêgə dədəngê me 'yanang həlala jwam me ca.

Ladni gə Mārī al gə nare nê bamar gə Krist daa

³ Bwanaw Mārī gə Aba ciri ənda gə Jesu Krist abo di jilay dara anji 'yandə bii gə piyê duwa gə lade gə dundi duwa swa gandəw daa dara dê bwarang gə Jesu Krist mən. ⁴ Mārī piyəndə managə suwê dara ba dê kədənəng nare duwa dara dê bamarang daa gə Jesu Krist di i piy pa gə anji wor asa sənə sən. Anji piyəndə yandə dara ba dê kədənəng nare nê dusərgə wusbə nê mani nê acne həne kaw ilê sədəgəlê bədê managə dərêwê. I dara dwani duwa di, ⁵ Mārī ərəm dusəwê pi bəg dara ba dê kədənəng ya dəndaw de dara mani nê Jesu Krist algə, anji ur mani di ba alnana yandə i dara dusi duwa də lade di. ⁶ Anji al yandə dara ba də 'wagənw ənda gə jilay dara dusi duwa də lade nañ də dəy mani bam pat də anji al ganandə pəgəñ di. Anji 'yandə dusi də lade pəgəñ di i dara dê bamarang daa mən gə gorəndəw gə anji urəw nañ di.

⁷ I dara dê bamarang daa mən gandəw me anji kədəndə daa acna əndalê di i gə bare gə nê Jesu duwa gə bor dodə di me anji kal dusəw həlal managə acna ənda gə dê aləw duwê. Ya ta di de me Mārī al gəl gə dusi də lade duwa də geche nañ də anji al gə nare di. ⁸ Mārī 'yandə dusi də lade di nañ sədəndəlê me 'yandə dəriñ naa nañ me 'yandə dwana dədə yê gə mani dədəndəlê me ca. ⁹ Anji gələndə mani duwa nê budêr dodə pi nê anji ur ba algə di. Ta di me i dusi duwa də lade nañ də anji ərəm ba aldə gə Jesu Krist di. ¹⁰ Dawa də wala gə Mārī ərməw di dara neyama

mwom da, an̄ji ha ala mani nê an̄ji ur ba algə di. An̄ji ha daya mani nê an̄ji bwogə daa me nê dodê səna dədê me pat managə dole mən tenene gəndəwê, dole gə ta di i krist di.

¹¹ I dara bamara ənda gə krist di daa mən də me, nê 'ywo nin gə mani nê Mārī biyəndə gə bi di, dara Mārī piyəndə pi pa səwê managə ərmê duwalê; ərə Mārī kal mani nê ta di alal yande dara an̄ji ərəm an̄ju me dusəw kaw ure me ca ¹² Ina yande da kal nare yarna mani nê an̄ji al ganandə me gə 'wagənwaw gə jəlay dara gasnani duwa di, dara neyendə da dê 'yang i nare nê dê ərməng Jesu krist duwê pi.

¹³ 'Yêni nê anê dwaya gwale səw gə i nō də lade dədə bələng me ca da 'yêni kaw anê bamar i gandəw daa mən me ca. Gandəw an̄ji me 'yeni nê anê kala dusərəng duwê di Mārī 'yang dundi duwa də an̄ji biyəng gə bii di ya ba piyəng lamba de sədəngê dara 'wacnang nəm. ¹⁴ An̄ji 'yandə Dundi duwa di pi pa, i tandi me ha gələndə mani nê lade naŋ nê an̄ji bi gə bii ba ha 'yagə nare duwa di. Mani nê ta di darang 'ywagəle wala gə an̄ji dara kədəndə daa bəriŋ di, yande da bwanaw jilay dara gasnani duwa də naŋ di.

Amsa gə nê Pol duwa

¹⁵ I dara ta di me əndi kaw wala gə nê dwoy dara ba nê kal dusərəng Aba ciri gə Jesu duwê me dwani dan də anê al gə kwanang woni kala dusərəgə Mārī duwê me ca da, ¹⁶ Nê aləw Mārī doche daa daa dara darang, managə amsa niyê da nê ərəm lê dədəngê ¹⁷ ərə nê amsə Mārī gə i Aba ciri ənda gə Jesus Krist Mārī duwa di, me an̄ji i abo gaba dwana naŋ di nê amsəw dara kaləw a 'yanang dundi duwa də də 'yang dəriŋ naa me an̄ji gəlŋəng səw pədeŋê anê 'wacnaw ladna me ca. ¹⁸ Nê amsə Mārī dāng dara ba tənŋəng dədəng bam dara banê 'wacnana mani nê an̄ji 'wagan ba nê ha 'ywagəle nê anê kal ərəmê dan lê dədəgəlê di. Nê amsəw dāng dara banê 'wacnana mani nê lade naŋ nê woni same nê an̄ji gamgə dara nare nê duwa di. ¹⁹ Nê amsəw dāng dara banê 'wacnana dwana duwa də geche də dwoy mani bam pat me dwana də ta di wandə lê neyendə

nê dê kalang dusêrêndə duwê. Dwana duwa də ta di i də geche nañe, ²⁰I dwana də ta di me ala giyê Jesu Krist suwê wala gə Mārĩ dəməw nəm daa munulê me 'wuw ya nəm daa chêw əsêw gə abeyê me di. ²¹Managə ta lê da anji dam paja nê daa gechide day dədəgəlê me dundi nê acne gechide day pat dədəgəlê me, suməw 'wogə đwoy sumi gə 'waga gə đang gə nê mani nê caga ka day bam pat me, nê wara pi kaw day bam me ca. ²²Mārĩ chəw mani pat managə dodê gədawê me, anji biyəw chəw dole managə nare nê nê Mārĩ duwa nê dayar dam mana mən dədəgəlê me anji Krist di đwoy mani bam pat me ca. ²³Nare nê ta di i ya doni gə səw de me, Krist damê nare nê nê Mārĩ duwa nê dayar dam mana mən sədəgəlê ongə daa telele me Mārĩ səw duwa gang kaw damê Krist səwê onəw daa telele me ca.

Nare nê mare gədə bəra managə Jesu gəndəwê

2 ¹Tanga pi da anê i ya nare nê mare de dara anê gəñ Mārĩ bəw bam me anê al acna me ca. ²Te bag da anê pam i nare nê səna dədə ka mani day nê ala me anê pam i dole gə nê dundi də acne day gə dam managə səna bulê day gə siyayalê, tandi dundi də ta di al giyê lê nare wuni gəñê Mārĩ bəw bam dusêrêgəlê. ³Tanga pi da neyendə kaw dê wunêng i ya nare nê ta də de me ca. Pi da dê alang i mani nê acne nê də 'wacnarang nəm nê doni gə sədəndə me dusêrêndə me ur cendi, de neyendə kaw dê 'yang i nare nê sariya də nê Mārĩ duwa ha yəbêndə ya ba də yəbə nəm gə cendi nê đang də de me ca. ^{4–5}Dəm da Mārĩ da i aba yara nare năgəni day nañe me, dwani də anji al ganandə di i də geche nañe me ca, wala gə dê wunêng ya nare nê mare de dara acna ənda da: anji urê gə anji urəndə nañ di cor 'yandə bələ dara də bamarang daa gə Krist, i dara dusi də lade duwa di me anê bəl nəm. ⁶I dara bəmara gə dê bamarang daa mən də me anji dəmdə nəm daa munəlê gandəw mən me ha chêndə daa dara ba dê lamnang dwařĩ gə Jesus Krist mən me. ⁷Anji al ganandə ladni yande gə Jesu krist suməw, i dara ba gəlgə nare nê wara pi ba yarna ala gə ladni duwa də nañ di. ⁸I dara dusi də lade də nê Mārĩ duwa də me anji bəlêng nəm daa me, i dara

dusərêng də anê kal managə Jesu duwê, anji 'yang gə bəlê di i dara mani dan nê ala nê lade bêdê, anji 'yang bəlê ta di ta di i pêgə. ⁹Bəlê gə ta di, anê 'ywow i dara giyê dan gə ala bêdê, yande da kal gun 'wagəna gə səw bêdê me ca. ¹⁰Dara anji me i aba awandə anju me, anji bwandə dê kədêng nare nê dərway dara bamara gə dê bamarang gə Jesu krist daa mən di, dara ba dê alnang mani nê lade. Mani nê lade nê ta di Mārī dangərəgə pi bəg dara ba dê alnang gandagə le.

**Bamara gə nê nare nê gəndêgə jəga jəga
sər day daa mən gə Jesu Krist**

¹¹Ina yande da 'yêni anê i juyib bêdê dara anê wun i mənang jəga, nare wuni saba baṅa 'wagang ba anê i wuni saba baṅa bêdê, baṅa də ta di cendi sabədə i doni day gə icheyê pêgə gə əsərəgə day dara i mani day nê gəndêgə bəg. Yande da kalna dusərêng gunêng managə dama danê wala gə anê wor 'wacṅa gə Mārī bêdê sən di duwê. ¹²Me gun gə Mārī biyəw də bêdê sən me, anê i nare nê Israyel bêdê me anê 'ya i məje managə nare nê nê Mārī duwa nê anji ma gandagə gwale managə bəw gə anji biyəw di duwê. 'Yeni anê dam dəban ərmê gə mani dədêgəlê me dəban Mārī me ca. ¹³'Yêni nê tanga pi da anê dam yê gandəw, dəm da caga da anê yala bamar daa gə Jesu krist mən me, anê chədê yala Mārī səwê ib di i dara krist bare duwa gə bwor dodê ya sarga de di. ¹⁴I dara anju di dənən me həlala jwam dam nəm managə dwaṅandəlê, nare nê juyib me nê juyib bêdê me kaw, anji bamgə daa mən gədəgə nare nê gəndêgə mən tenene. I dara made duwa də anji mardə də me anji ichə gêr gə dwaṅagəlê gə cəgdəgə bam cwogə maṅande bulê dayê. ¹⁵Anji bi dwana də nê bi gə 'wo gə nê juyib day me gwale duwa gə lê dalawê pat me mani day nə gəndêgə me bam, anji al yande dara bama nare nê juyib me nê juyib bêdê me daa mən ba gədənê ya gun duwa gə dərway mən tenene de me ba damna gə həlala jwam me ca.

¹⁶I dara made duwa də anji mardə daa habda gə dagəla lê də me, anji day nəm gə nare nê juyib me nê juyib bêdê me daa mən, meyêndə maṅande də dwaṅagəlê bam gədəgə gun mən bamgə

daa gə Mǎrĩ me ba damna gə həlala jwam me ca. ¹⁷ Jesu Krist gəra sənalê ka way gwale gə nê həlala jwam duwa 'yagə nare nê juyib bêdê nê pi nê dam yê gə Mǎrĩ me 'yagə nare nê juyib nê pi nê damnin ib gə Mǎrĩ me ca. ¹⁸ I dara mani nê Krist algə də me neyendə nê dê 'yang juyib me, juyib bêdê me di dê 'ywang bərmê gaba chədê Mǎrĩ gə abrandə di səwê ib gə bərmê gə nê dundi də wuse də mən tenene ta di dəra.

¹⁹ Yande da 'yêni nê juyib bêdê nê anê bwo bədêng 'yaw Mǎrĩ da anê i məje bêdê dəm me anê i nare nê cəmê ciri də dāngê bêdê me ca. Caga da anê bwor i gə nare nê nê Mǎrĩ duwa də mən me Mǎrĩ i wilang anju dəm. ²⁰ 'Yêni da anê ilê mani nê Mǎrĩ aw gə kulə dwaṛagəlê me nare nê jesu kəjəgə me wuni waya gwale gə nê Mǎrĩ duwa me da cendi i kulə gəndəw də dodê cendi me Krist da i ya kuṛa də gə chədə dugdiyê pi pa dara yê gə kulə di waya nəm daa məjak de. ²¹ I dara bəmara gə daa gə Krist mən də me, mani nê jiga jiga nê gə aw gə kulə di yəw nəm daa wey me kulə gə ta di jwor nəm me gədə nəm gə kulə gə nê Aba ciri duwa gə i duwa anju mən tenene di. ²² I dara bəmara dan gə krist di daa mən də me anji ilê dayang nəm daa mən gə nare nê kal dusərêgə Aba ciri duwê nê dāng, dara ba nê gədnê ya kulə gə nê Mǎrĩ duwa gə anji damê gə bərmê gə nê dundi duwa dəra di.

Pol bi mani nê budêlê nê nê Krist duwa di gəndêgə daa

3 ¹ Yande da, nê amsə Mǎrĩ: əndi gə Pol gə yən dange dara giyê gə nê aləw Jesu dara darang 'yêni nê anê i juyib bêdê di. ² 'Yang 'yêni da anê doy gwale gə gə way dara dusi də lade də Mǎrĩ al gan me 'yan giyê əsənê dara, ba nê wanang nəm lê di. ³ Mǎrĩ gəlên mani duwa nê anji budêgə bəg di dərênê daa ya chine de dara ba nê 'wacṇanagə, me nê jangagə nəm dodə bani caga ka me ca.

⁴ Mani nê nê jangəgə ta di anê asnagə da anê ha 'wacṇa dara əndi da ba nê 'wocṇ mani nê budêlê nê Mǎrĩ algə ilê dara Krist di gəndêgə ladə naṇe. ⁵ Mani nê budêlê nê ta di Mǎrĩ gəlêgə gandagə nare nê pi di daa bêdê, dəm da caga da dundi gələgə

gandagə nare nê Mārī kəjəgə me wuni waya Mārī bəw, i cendi ca dayê me Mārī chəgə jiga dara giyə duwa di. ⁶ Mani nê budəlê nê gə gəlgə daa di: I dara bamara gə daa mən gə Jesu Krist də me, caga da nare nê i juyib bêdê kaw Mārī ha əsəgə mani duwa nê 'ywa nê lade nê ta di ya nare nê gəndəgə juyib de me ca. Mani nê lade dang nê Mārī 'yagə da i dayara gə cendi dayar gandagə daa ya gun mən səw de. Mani nê Mārī bi gə bi gə ba 'yagə nare duwa di kaw cendi 'ywagə le me ca, mani nê ta di pat cendi 'yogə i gə bərmê gə nê nō də lade dərə.

⁷ I dara dusi də lade də Mārī al gan managə dwana duwa də al giyə sənê də me mwom da, anji gədən nəm aba giyə duwa gaba waya nō də lade gwale dərə. ⁸ Əndi gə nê wor targəŋ gech nare nê nê Mārī duwa taragəlê kaw, Mārī al gan dusi də lade dara ba nê waynagə nare nê i juyib bêdê, gwale gə lade gə nê krist duwa. Anji i gun gə geche naŋe, gun neyem 'wacna gəndəw pat bêdê. ⁹ Me dang da ba nê binəgə nare pat gəndəw daa pədêŋê, ba i man me mani nê anju gə Mārī ba budəgə dodê pi bəg di. Anju gaba bwa mani pat di ba budəgə dodə bəgden wala gə ba asə gə sənə ba. ¹⁰ Ərə caga da Paja nê daa me dolgê day me, yarna me 'wacnana dərənə naa nê nê Mārī duwa nê 'yərbare naŋ ta di dara nare nê nê Mārī duwa nê dayar dam mana mən danəŋ. ¹¹ Mani nê Mārī algə ta di pat, anji algə ya ba ərəm nəm bəg wala gə anji wor asa sənə sən di, mani nê ta di alal yande dara bamara gə dê bamarang daa gə Aba ciri ənda gə Jesu krist mən di. ¹² Bamara gə dê bamarang daa mən gə Krist də me dusərêndə də dê kalang duwê me di dê 'ywang bərmê gaba chədê daa Mārī səwê dəban laŋa. ¹³ I na yande da nê amsang kalna dusərêng sawna nimi wamani gə 'ywon dara darang də bêdê, dara wamani ni gə ta di ha wangê me ca.

Dwani də nê Jesu duwa də al ganandə

¹⁴ I dara yande me nê pi gubərən dodə Mārī gə i abərəndə di dərêwê, amsəw dara darang. ¹⁵ I Mārī də me nare nê dam daa gə gəndəgə day me nê dam dodê sənə lê ka gə gəndəgə day me da anji bwogə anju. ¹⁶ Mārī da i geche, gasnani duwa

da 'yaṅa d̄əra ilê b̄êdê, nê amsəw dara kal dwana d̄ə nê dundi duwa 'yanang dwana managə dusərêngê. ¹⁷ Nê amsəw d̄ang bi dara krist damna dusərêngê dara 'yêni da anê kal dusərêng duwê me nê amsəw dara anê bwana sabərang hana dodə cog managə dwaniyê me damna yinê sədəng lê waynale me ca. ¹⁸ Ina yande da, 'yêni me nare nê nê Mārī duwa nê d̄ang me di anê ha 'ywa dwana d̄ədə 'wac̄na dwani d̄ə nê Krist duwa di b̄əlnani d̄əra me, charni d̄əra me, hwa d̄əra me d̄ungê d̄əra me ca. ¹⁹ 'Yêni kaw anê ha 'wac̄na dwani d̄ə nê Krist duwa d̄ə geche naṅ d̄ə d̄ə neyamang 'wac̄na gəndədə pat b̄êdê di, kal Mārī 'wanbanang dusərêng daa telele telele anju gang.

²⁰ Anji Mārī da neyem ala mani pat naṅ d̄waya nê d̄ə urêng gandagə me ərmêng gandagə dusərêndə lê di bam, dara dwana duwa di al giyê lê sədəndəlê. ²¹ Kal nare pat 'wagənwaw gə jəlay managə nare nê nê Mārī duwa nê dayar dam mana mən dwaṛagəlê dara b̄amara gə cendi b̄amar gə Jesu Krist daa mən di, cendi 'wagənwaw gə jəlay wala gə wala me gə dərən b̄ərən me ca! Amen.

Bama gə si daa gə nê nare nê Mārī duwa day

4 ¹ Əndi gə Pol gə gə yən dange dara giyê gə nê aləw Aba ciri di da nê urəng ajmar nəm lê, kalna hara dan bwarna ya Maṛī 'waga duwa gə anji 'wagang d̄ə de. ² Asəna d̄ədêng dodê me, ina i nare nê həlale me, unê d̄ədêng bam me ca. Gun wey wey dwaṛangê alnang mani nê ac̄ne kaw yənê gə dwani me ca. ³ Jarna dara gama b̄ama gə si daa gə dundi d̄ə nê Mārī duwa d̄ə 'yang gandədə ta di me gamna b̄ama dan gə si daa di managə həlala jwamê . ⁴ Nare nê nê Mārī duwa nê dayar mana mən d̄ə i Krist səw gə gədə gun səw mən tenene di me dundi d̄ə wuse kaw, i mən tenene me mani nê Mārī 'wagang nê anê kal ərmê dan d̄ədêgəlê d̄ə kaw i mən tenene me ca. ⁵ Aba ciri ənda kaw i mən tenene me dusi ənda d̄ə kala Mārī duwê kaw i mən tenene me baptem ənda kaw i mən tenene me ca. ⁶ Mārī kaw i mən tenene, anji me i nare abəragə pat, anji lam dwaṛī nare d̄ədêgəlê

pat me, al giyê nare sêdêgêlê pat me damê nare sêdêgêlê pat me ca.

⁷ Dəm da Mārī 'yaw wi wi kaw dusi duwa də lade də 'yana dera lê bêdê di ya krist ba u sêw 'yadê gə made dara darandê ta de. ⁸ Ta də me i gwale gə Maktubu də diri way da:

"Anji hagə managə daa cog me,
yêbê nare bwagə tarwê hara nəm me,
əsêgə nare mani nê lade me ca".

⁹ Dəm da gwale gə gə wayəw ba: "Anji hagə managə daa cog" də da gəndəw i na mo? Gəndəw da: Bag da managə Krist wor haga yala daa sən da anji chê gəra dodê sənə dədə do. ¹⁰ Aba chê gəra dodê ta di i gə hagə ya daa cog siyaya dədə dara kal ba damê mani lê pat. ¹¹ I anji me əsgə nare mani nê lade mani nê di i giyê duwa gə jiga jiga di: nê mən i nare nê Jesu kəjəgə me, nê mən i wuni waya Mārī bəw me, nê mən i wuni wayagə nare nō də lade me, nê dang da i wuni dəbê Eglis dərêdêlê gelêgə nare gwale gə nê Mārī duwa me ca. ¹² Anji əsəgə nare nê ta di giyê gə ta di yande dara cendi ba dāgəra nare nê nê Mārī duwa baalna giyê duwa dara kal nare nê nê Mārī duwa nê dayar mana mən də i ya krist səw de di ba jwarna hana pi pi. ¹³ Ya ta de me, nare nê nê Mārī duwa nê dayar mana mən di ha 'ywa dwana me ha hara pi pi bəra dayara daa mən pat managə dusi də kala Mārī gorndəw duwê me dê 'wacnang gandəw me ca. Yande da dê ha kədêng nare nê gechide nê aliya ənda neyem dəm me dê ha kədêng nare nê ladbe naŋ bəraŋ ya krist de me ca.

¹⁴ Yande da də ha wunêng ya dine nê 'yêng de bêdê dəm. Nare wuni lama mana ha neyama lamandə gə gwale gə kulagə bêdê dəm. Me cendi ha gəlêndə mani nê acne woni cwagdandə ya gale ba ugə mani cogdəgə nəm kame kame bêdê dəm. ¹⁵ Dəm da kal wi kaw waynaw jaw gwale səw gə dwani me, dê harang jwarba managə mani lê pat bəra hara əjê krist gə i doni gə si di dəw. ¹⁶ I anju də me day doni gə si daa mana mən dara cendi ba bamarna daa men ya gun sarbo duwa yə gə doni gə səw baməw nəm daa mən gədəw gə gun mən səw ta de. De gun səw gə jəga

jøga di alna giyê ladə mwom da, Krist səw gə mən di ha jwara me ha ərənara naŋ managə dwaniyê me ca.

Ala gə mani nê dərway nê Mārĩ urgə

¹⁷ Yande da nê wayang gə dwana də Abaciri wun gandədə me nê ajəmar lə diyê di. kalna 'wê bərmê gə nê nare wuni 'wacna Mārĩ gə bag bəddê day di, dara cendi ərmê day da gəndəw ilê bəddê ¹⁸ cendi dərêgə dəchêr daa managə gwale səw gə Mārĩ wayəw di duwê. Bəlê gə Mārĩ 'yaw də da cendi ilê dwaliŋê bəddê. Cendi 'wocn mani nê nê Mārĩ duwa bəddê dara dədêgə weye me. ¹⁹ Cendi nol bam, 'wocn mani nê lade me nê acne me bəddê, cendi hurê sədêgə mani nê acneyê wala gə wala me hurê sədêgə mani wuni ala jaweyê ha nəm gə dərêgə pi pi me ca.

²⁰ Dəm da 'yêni da gwale gə gə gəlêng dara Krist da i yande bəddê. ²¹ Bag da 'yêni nê anê bamar daa gə Jesu mən di, anê dwoy gwale gə gə wayəw ərəm dara dəw me gə gəlêng gandəw 'yêni nə anê i duwa me da, gə gəlê i gwale səw gə nê Jesu duwa. ²² I na yande da: kalna mani dan nê anê alagə pi wala gə anê 'wocn gə Krist bəddê sən di bam. Cende dədə ala mani nê acne ha ganang anê ala gə mani nê ta di, cende də ta di lamang meyandang bam. ²³ Kalna dundi də nê Mārĩ duwa kəlangənanang ərmê dan bam me 'yanang ərmê gə dərway dusərêngê me ca. ²⁴ Caga da alna mani nê dərway nê Mārĩ urgə nê bwor gə mani nê 'ywoləw, yande da mani dan nê anê ha ala ha 'ya nê təba me, nê lade bəriŋ me, dara mani nê ta di swa gwale səw lê .

²⁵ Ina yande da kalna kulagə bam, ina wi wi kaw waynaw jaw gwale səw, dara pat əndalê dê bamarang daa gədə gun mən. ²⁶ Wala gə dusərêng swana kaw, kalna ala acna dara dusərêng də swo di di me, kalna dusərêng də swa di chinê dodê do me dawa dƿadəna sən. ²⁷ Kalnaw chidan bərmê a dƿayna dədêng bam bəddê. ²⁸ Kal gun gə ina mē pi da: A kalna miyni də di dəm, kaləw a alna giyê gə mana ure duwa gə bərmê gə təba me 'ywana gə mani duwa nê wama me, yande da anji ha neyama 'wo həne 'yagə wuni 'ywa bəddê me ca. ²⁹ Kal gwale gə acne dəmnê bədêngê bəddê, wayna gwale gə 'ywole gə aba 'yagə nare

dwana dara kalgə gə jwarbəna nəm managə dusi day də kalalê. Yande da anê ha alagə nare woni dwaya gwale mani nê lade.

³⁰ Ərə 'yêni da asəna angal dan dara ala mani nê ha ala dundi də wuse də Mārī 'yang gandədə n̄agəni bêdê, an̄ji 'yadə wun ya lamba də gun biyêng sədêngə dara ba anê i nare duwa, nê đân̄ wala mən ba kədêng daa wamaniyê gə dərən̄ bərən̄ an̄ju.

³¹ Gama gə gwale dusi yê me, dusi dədə swa maña me, jarba gə nare me, nasəba gə marje daa pəng-pəng gə nare me, cadəba gə nare me ca da: 'ywarna mani nê ta di bam hên̄ dwařangê me dusi də ac̄ne də woy woy kaw kalnadə bam. ³² Dəm da alna dusi də lade me ina nare nê həlale me gə kwanang me, kalna dusərêng həlalana kwanang dədêgəlê ya Mārī ba kal gə dusəw həlal nəm dədêngê dara ba anê i nare nê nê Krist duwa di.

Mani nê nare nê nê Mārī duwa ha alagə me nê cendi ha alagə bêdê me

5 ¹ Caga da mani dan nê ala wunê ya Mārī duwa de dara 'yêni da anê i dəndaw, an̄ji urênge. ² Damna managə dwaniyê jang ya Krist ba urəndə nəm de me 'wê gə səw 'yadə gə made ya sarga də 'ywoləw Mārī de dara darandə.

³ Caga da: alna kaya də də 'ya gə sədêng mad mad bêdê đəm. Mani nê ac̄ne woni ala jawe nê ya ta de da alnagə bêdê me alna harni maniyê bêdê me. Mani nê ac̄ne nê ta di pat kaw wayna gwale day bədêngê bêdê. Mani nê ta di dol nare nê nê Mārī duwa bêdê me ca. ⁴ Gwale gə ac̄ne gə al jawe me gwale gə 'ywala duwa ilê bêdê me gwale gə wun̄jê gə ac̄ne me da dwalang 'yêni bêdê. Dəm da 'yêni da alnaw Mārī doche dara mani nê an̄ji al ganang di. ⁵ Ərmênê dədêngê dara wuni kaya me wuni ala mani nê ac̄ne nê al jawe me wuni ala harni maniyê. Mani nê ta di yə dusərêgə đwoy Mārī gə bag bam. Nare nê ya ta di pat gə ha asagəlê kwandagə dwařagəlê dwaři də nê Krist me Mārī me dayê di bêdê me ca.

⁶ Kal gun lamnang gə gwale gə gəndəw ilê bêdê di bêdê, dara mani nê ac̄ne nê ya ta de pat me Mārī dusəw so nəm managə nare wuni gəñê bəw bam dədêgəlê. ⁷ Yande da nare nê ya ta

de da bamarna gandagə daa bə̂dê pa pa. ⁸ Dara tanga pi da anê dam ya banê dam i diləmê de, me caga da anê bamar daa gə Abaciri mən da ya ba dê i nare nê nê managə ac̣ne duwa de. Yande da alna mani nê wunê ya nare nê dam managə ac̣neyê day de. ⁹ Dara managə ac̣ne di yê mani nê lade me, ala gə mani nê təba me, gwale səw me. ¹⁰ Yande da kanjəna bərmê gaba 'wac̣na mani nê 'ywoləw Abaciri. ¹¹ Mani nê gəndəgə lê bə̂dê nê nare algə diləmê ta di hurna sədəngê bə̂dê, dəm da: gəlnê mani nê ta di daa pədêñê ḍñ. ¹² Mani day nê cendi algə budêlê ta di al jawe nañe me waya gə gwale day daa kaw al jawe me ca. ¹³ Bag da mani nê ta di pat wala gə gə gəlnêgə daa pədêñê managə ac̣neyê mom da: ac̣na day ina ya man de kaw gə ha yaragə daa lada ḍñ. ¹⁴ Dang tugə mani pat nê gə bi gəndəgə daa pədêñê di cor gədə managə ac̣ne: i dara ta di me gə way ba; "Əjəm gaba 'ya nuni da a dərê̄m daa me so daa nare nê mare dwaṛagəlê me krist ha ac̣name dusəmê gə mana gə ac̣ne duwa".

¹⁵ Ina yande da asna angal dan managə hara danê, kalna hara ya nare nê mēng de bə̂dê, dəm da hana wunê ya nare nê dərê̄gə naagədə de. ¹⁶ Wala gə caga ka da ac̣n nañe, ina yande da 'yêni da anê 'ywana bərmê həñe gaba ala mani nê lade da alnale. ¹⁷ I dara yande me kalna kədê nare nê woni ərəmê gwale bə̂dê ḍi, dəm da ərmênê dədəngê ladle dara 'wac̣na mani nê Abaciri urgə ba nê alnagə di. ¹⁸ Kalna widəbê gani gə 'wogəw bē ḍi, dara widəbê gə gani gə bē da ha meyandang i bam, dəm da kalna dundi də nê Mārī duwa 'wana dusərəng daa telele tandi. ¹⁹ Yande da pat danê tunê diri dədə bwaw Mārī jəlay me diri də dundi də nê Mārī duwa 'yang gandədə me. Tunêw Abaciri diri bwanaw gə jəlay gə dusərəng də mən tenene. ²⁰ Alnaw abərəndə gə Mārī doche wala gə wala gə Abaciri ənda gə Jesu Krist suməw managə mani nê 'ywanangê pat me ca.

Abe day gə diyamo

²¹ Kal ina gun gə wey kaw asnaw jaw dəw dodê dara anê i woni alaw Krist horəmbê . ²² 'Yeni nê namde da; kal ina deme

də wey kaw asnaw tərêdê dədə dodê ya ba də asəw gə Abaciri gə Krist dədə dodê de. ²³ Dara abe da i diyamo dədə anju ya Jesu Krist ba i nəm nare nê nê Mārī duwa nê dayar mana mən dədəgəlê ta de, anji gang me bəl nare nê nê Mārī nê dayar mana mən nê i ya səw de də daa anju. ²⁴ Ina ya ta de da deme də wey kaw asnaw tərêdê dədə dodê managə maniyê pat ya nare nê nê Mārī duwa nê dayar da mana mən ba gə asəw gə krist dədəgə dodê ta de.

²⁵ 'Yêni nê abje kaw: gun gə wey kaw urnê diyamo ya Krist ba urgə nare nê nê Mārī duwa nê dayar mana mən de me 'wu gə səw 'yadê gə made dara daragə ta de. ²⁶ Anji al yande dara chəw gandagə Mārī mən tenene. Anji chəw gandagə Mārī i wiya gə wigə gə nimi me gə gwale me di. ²⁷ Anji al yande dara ba gəl nare nê nê Mārī duwa nê dayar mana mən di ladni day gə nañ di daa dərêwê anju gə Aba ciri gang, me sədəgə piyarna walang bêdê me dərêgə ba lagədəna bêdê me, gə 'ywana mani nê acne hənə sədəgəlê bêdê me. Anji ur nare nê nê Mārī duwa nê dayar mana mən də ba gə chənêw gandagə anju mən tenene me ba gə asənagə gwale dədəgəlê hənə bêdê me ca. ²⁸ I yande me abe gə wey kaw urnê diyamo ya ba urgə səw duwa ta de: ya ta de da gun gə urnê diyamo da, ya ba ur i səw duwa gə gun de. ²⁹ Di mən yande gun al səw ichən mo, bêdê, anji əsəwe me d'angəw ladə me, ya Krist ba al nəm dara nare nê nê Mārī duwa nê dayar mana mən de. ³⁰ I dara pat dê 'yang i səw tuləw də mən di. ³¹ I dara ta də me, Maktubə də nê Mārī way da: "abe ha swa kala ciri də nê abo me iw me bam me ha bamaragə gə diyamo daa ca gədê gun səw mən tenene". ³² Managə gwale ta di dalawê gwale səw gə geche mən budêrê dodê : Əndi gə Pol nê wayang gwale gə ta di gə way i dara Krist me nare nê nê Mārī duwa nê dayar da mana mən me. ³³ Yande pat kaw 'yêni da kal wi kaw urnê diyamo ya səw duwa de me, deme də kaw alnaw tərêdê horəmbə me ca.

Dine me abəragə me idəgə me

6¹ 'Yêni nê dine da alna warang bədêgə, dara ta me i mani nê i gə bərmê day təba nê Abaciri ur ba anê alnagə di. ²"Məlawdə abam me iim me". Managə bii gə 'wo dalawê pat da ta di me i gə pi Mārī ma gə bəw gə anji biyəw di. ³Gwale duwa gə ba dara : "Ba mē ha 'ywa 'ywala me ba mē ha dama bəra biyê dəm də hoy dodê səna dədê ka me ca" ⁴'Yêni nê dine abəragə da kalna meyandagə dəndərang dusəringə di, dəm da gamnagə le gə gəsəni ərəngəle me gə gələ nê ya Abaciri ənda ba gələndə nəm de.

Kwoy me wuni ciri day me

⁵'Yêni nê kwoy da alna wuni ciri dan nê dodə səna dədê ka bədêgə gə horəmbê me asagə di dodê me alnagə giyê gə dusi də mən me ya anê ba aləw gə krist giyê ta de. ⁶Anê al wuni ciri dan di bədêgə dara cendi ba yarnang me sədêgə ba 'ywalnagə nəm mərə bədê, dəm da alnagə yande dara ba anê i kwoy nê nê Krist duwa me, dara anê ur ba anê al i Mārī bu gə dusəringə də mən me ca. ⁷Alna giyê dan di gə dusəringə də mən ya giyê di ba mē aləw gə Abaciri de, kalna ala giyê ya ba anê algə i nare de mərə di. ⁸Ərmənê dədəngê ladəna gun gə kwaya labaa gə pəgəŋ kaw, alna giyê duwa ladəna da: Abaciri ha 'ywagaw gwayni duwa le managə giyê duwa gə ala lê. ⁹'Yêni nê kwoy wuni ciri day kaw, alnagə horəmbê ya kwoy dan di ba gə alang nəm de me ca, alnagə wamani bədê me. Ərmənê dara 'yêni me, kwoy dan də me da Abaciri dan i mən tenene ilê alê daa, anji i aba piyê nare dərêgə bədê.

Mani wuni jara say

¹⁰'Yaŋa duwa lê da nê ur ba nê wayang, kanjəna dwana dan managə Abaciri səwê me managə dwana duwa də naŋ di sədê me ca. ¹¹Layna mani wuni jara say nê Mārī 'yang pat bwana sədəngê, dara dəbê nəm waya managə boy də nê chidan dərə də twanadə di dərêdêlê. ¹²Dara neyendə da də kwabang dəm di

i gə nare bêdê, dəm da dəm ənda da dê kwabang i gə dundi də acne dolgə day, me də kwabang gə dundi də lam dwaṛi managə səna dədê də diləmê ka di me dundi də acne pat də dam managə səna bulê day gə siyaya lê me ca. ¹³ I dara ta də me layna mani wuni jara say nê Māṛi 'yang di daa pat əsərangê dara dəbê nəm waya wala gə acneyê me dəm di 'yanna bam kaw dəbnê daa waynale com.

¹⁴ Dəbnê waynale, yənê gwale səw gə wun ya gare gə gun ma gə wamdaw daa de di waynale. Hurna mani nê təba di, ya gare gə dore gə gun hurêw səbərêwê gam gə səw ta de, ¹⁵ dəbnê ib dara wayagə nare nō də lade dədə 'yagə nare həlala di daa, dəbê gə ib da wun ya gəbande nê gun hurê gədawê de. ¹⁶ Mani nê wêyê kaw kalna dusərêng Māṛi duwê ya gun ba yəgə dogê əsêwê ta de. Ya ta de da: dèche də duwa bədê də nê chidan duwa ha dəmê hara sədêngê bêdê. ¹⁷ Yənê bəlê gə Māṛi 'yang gandəw gə wun ya jagwa də ləgəw gun dəw dara jara gə say yande, 'yana duwalê da unê sugənê də chere də dundi də Māṛi duwa 'yang gandədə ta di əsərangê. Sugənê də chere di i gwale gə nê Māṛi duwa di.

¹⁸ Yande da: Amsəna Māṛi gə dusərêng də mən, urnêw gə wala wala me gə dwana də nê dundi dəra me yande da amsənaw dəban bwa gə gwayni. Amsəna dara nare nê nê Māṛi duwa pat me ca. ¹⁹ Amsəna Māṛi dara daran me ca, dara kaləw a 'yanan gwale bənê. Yande da nê ha wayagə nare dəban laṇa, nō də lade də Māṛi budədə dodê pi gwale dəra. ²⁰ Əndi gə nê i Māṛi aba bəw di, giyê ni da i waya gə nō də lade gwale dəra, gə yən magədən asən dangeyê da amsəna Māṛi dara kal nê way gwale dəra dəban bwa gə gwayni dara i giyê ni gə nê ha alaw.

Lapiya də nê Pol duwa

²¹ Caga da nê giyêng Tichək chen gə nê urəw naṇ, gə i aba ala giyê gə nê Abaciri duwa, gə i aba ala mani nê təba di. Anji ha wayang ba nê dam i man mo, dara 'yêni kaw ba anê 'wacnana mani ni nê nê alagə me ca. ²² Nê giyêng gandəw bəg dara anju ba waynang nō nin me 'yanang abnani dusərêgê me ca.

²³ Kal Mārĩ gə i abəradə me Abaciri ənda gə Jesu Krist me 'yanagə chamre wuni kala dusərêgə Jesu Krist duwê həlala jwam me dwani me dusi də kala me ca. ²⁴ Kal Mārĩ piynê bəw managə nare wuni urê Abaciri ənda gə Jesu Krist dədêgəlê pat gə dwani day də 'yaṇa dəra ilê bədê bəṛəṇ di.